स्वस्थ्य

प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१
आयुर्वेद औषधालय	१
स्वास्थ्य चौकी	७
रेडक्रस	१
शहरी स्वास्थ्य इकाई	१
निजि अस्पताल	१
फार्मेसी	८
बर्थिङ सेन्टर	४
क्लनिक	२३
खोप केन्द्र	२८
टि.बी उपचार केन्द्र	८
महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका संख्या	८१

संचार

- जि.एस.एम. मोबाईल संचालनमा रहेको
- सि.डि.एम.ए. फोन संचालनमा रहेको
- ल्याण्ड लाईन फोन संचालनमा रहेको
- एनसेल मोबाईल संचालनमा रहेको
- ADSL, Wimax, Subisu, World link, Arrow Net आदि मार्फत ईन्टरनेट सुविधा रहेको ।
- सबै वडामा सि.डि.एम.ए.फोनको ब्यबस्था रहेको

प्रमुख पर्यटकीय तथा धार्मिक स्थल

पलाञ्चोक भगवति मन्दिर, गोल्मा देवी मन्दिर, दुग्धेश्वरी मन्दिर, राधाकृष्ण मन्दिर, सुवर्णेश्वर मन्दिर, भिमसेन मिन्दर, बालकुमारी देवी मन्दिर, कोटदेवीमन्दिर,नागेश्वरीमन्दिर, दरबार, हिगी स्तूपा, अनैकोट भ्यू टावर तथा पिकनिक स्पोट, सुनकोशी नदी किनार आदि ।

सुरक्षा निकाय

प्रहरी चौकी पाँचखाल	पाँचखाल	वडा नं.४
ईलाका प्रहरी कार्यालय	भगवती स्थान	वडा नं.९
प्रहरी चौकी बालुवा	बालुवा	वडा नं.१२
प्रहरी चौकी तेमाल	कोशिदेखा	वडा नं.१३
UN Mission Training center	शान्तिगेट	वडा नं.७
प्रहरी चौकी खावा	खावा	वडा नं.५

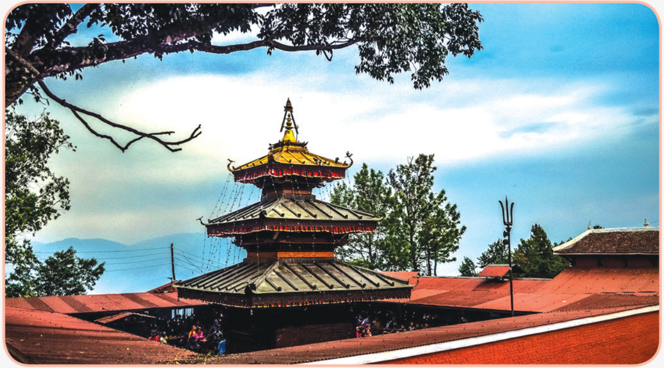

पाँचखाल नगरपालिका

पाँचखाल, काभ्रेपलाञ्चोक

प्रदेश नं. ३, नेपाल

फोन नं. : ०११-४९९४५१, ४९९४१४, फ्याक्स नं. : ०११-४९९२६७

panchkhal.municipality@gmail.com www.panchkhalmun.gov.np

fb.me/panchkhalmun twitter.com/panchkhalmun

“पाँचखाल नगर, कृषि शहर”

पाँचखाल नगरपालिका

पाँचखाल, काभ्रेपलाञ्चोक

संक्षिप्त परिचय :

प्रदेश न. ३ काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा अबस्थित पाँचखाल नगरपालिका जिल्लाको तत्कालिन पाँचवटा गाविसहरु समेटी नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको मिति २०७१ बैशाख २५ गते को मन्त्रिस्तरीय निर्णयबाट स्थापना भएको हो । यस नगरपालिकामा समेटिएका साविकका पाँच गाविसहरु क्रमशः पाँचखाल, होक्सेबजार, देवभुमि-वालुवा, अनैकोट र साठीघर भगवती थिए भने मिति २०७३ फागुन २७ को नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार दुई खरेलथोक र कोशीदेखा गाविस पाँचखाल नगरपालिकामा थप भई संघीयता पश्चातको पाँचखाल नगरपालिका बनेको हो । यस नगरपालिकाको कुल क्षेत्रफल १०३ वर्ग किमि रहेको छ भने कुल जनसंख्या ४२०११ रहेको छ ।

काठमाडौंबाट ४५ कि.मि. पूर्व तथा धुलिखेल बाट १५ कि.मि. दक्षिण पूर्व मा अवस्थित पाँचखाल काभ्रे जिल्लाको सबैभन्दा ठूलो समथर भूभाग ओगटेको क्षेत्र पनि हो । यस नगरपालिकामा पाँचखाल उपत्यकाको उर्वर भूमिको साथै तत्कालिन अनैकोट, होक्सेबजार, साठीघर भगवती गाविसहरुका भिरालो जमिनहरु पनि रहेका छन् । उपत्यकाबाट नजिक रहेकोले यस नगरपालिकाको आर्थिक, सामाजिक तथा साँस्कृतिक विकासमा उक्त बजार क्षेत्रहरु संग प्रत्यक्ष सम्बन्ध रहेको छ । यहाँका नागरिकहरुले कृषि, पशुपालन र व्यापारलाई मुख्य पेशाको रुपमा ऐतिहासिक कालबाटै अँगाल्दै आएका छन् । **"पाँचखाल नगर, कृषि शहर"** नारा रहेको यस नगरपालीकामा उत्पादन हुने कृषिजन्य तथा दुग्धपदार्थहरु धुलिखेल, बनेपा र काठमाडौं बजार क्षेत्रमा बढी खपत र बिक्री हुने गरेको छ ।

यस नगरपालिकामा विशेष गरी हिन्दु, बौद्ध मुस्लिम र क्रिश्चियन धर्मावालम्वीहरुको बसोबास रहेको छ । यहाँ ब्राह्मण, क्षेत्री, दनुवार र तामाङ्ग जातिको बाहुल्यता रहेको छ । १३ वटा वडामा विभाजित यो नगरपालिका अन्तर्गत पलाञ्चोक भगवती, दुग्धेश्वरी मन्दिर, सुवर्णेश्वरी मन्दिर, कोटदेवी, अनैकोट भ्यू टावर, सुनकोशी नदि किनार लगायतका महत्वपूर्ण ऐतिहासिक, धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थानहरु रहेका छन् ।

पाँचखाल उपत्यकाको वरिपरि पलाञ्चोक, अनैकोट, रविओपि, जैशिथोक, पाल्लेखेतका डाँडाहरुले घेरिएको छ । भौगोलिक विषमतायुक्त नगरपालिका भएकोले यहाँको उचाई र अवस्थिति फरक फरक पाइन्छ । यहाँ ग्रिष्म र वर्षा ऋतुमा मनसुनी बर्षा हुने गर्दछ । जिल्लाका मुख्य दुई जलाधारक्षेत्रहरू वागमती र रोशी क्षेत्र हुँदै न्युन चापीय वायु जाने हुनाले यस क्षेत्रमा बढी वर्षा हुनेगर्दछ । यी दुवै जलाधारक्षेत्रहरू महाभारत क्षेत्रको वृष्टि छाँयामा पर्ने गर्दछ ।

भौगालिक अवस्थिति

- पूर्वी देशान्तर : ८५ डिग्री ३३ मिनेट ३५ सेकेण्ड देखि ८५ डिग्री ४४ मिनेट ८ सेकेण्ड
- उत्तरी अक्षांश : २७ डिग्री ३४ मिनेट ४४ सेकेण्ड देखि २७ डिग्री ४२ मिनेट १७ सेकेण्ड
- उचाई : ५९४ मि. (कोशिखण्ड) देखि १६१२ मि. (अनैकोट) सम्म

नगर सिमाना

- पूर्व : भुम्लु गाउँपालिका
- पश्चिम : धुलिखेल र बनेपा नगरपालिका
- उत्तर : मण्डन देउपुर नगरपालिका र भुम्लु गाउँपालिका
- दक्षिण : तेमाल गाउँपालिका, नमोबुद्ध र धुलिखेल नगरपालिका

प्रशासनीक विभाजन

- प्रदेश : ३ नं. प्रदेश
- जिल्ला : काभ्रेपलाञ्चोक
- प्रदेश सदरमुकाम : हेटौंडा
- जिल्ला सदरमुकाम : धुलिखेल
- नगरपालिका केन्द्र : तामाघाट

राजनैतिक विभाजन

- संसदीय निर्वाचन क्षेत्र (प्रतिनिधि सभा) : २
- संसदीय निर्वाचन क्षेत्र (प्रदेश सभा) : ४
- वडा संख्या : १३

जनसंख्या विवरण

- कुल जनसंख्या : ४२०११ (स्थलगत सर्वेक्षण, २०७५) ३७९९७ (जनगणना, २०६८)
- पुरुष : २०८२३ (स्थलगत सर्वेक्षण, २०७५) १७९४३ (जनगणना, २०६८)
- महिला : २११८४ (स्थलगत सर्वेक्षण, २०७५) २००५४ (जनगणना, २०६८)
- अन्य : ४ (स्थलगत सर्वेक्षण, २०७५)
- घरधुरी संख्या : ९३८१
- जनघनत्व : ४०७.८७ प्रति वर्ग कि.मि

भू-उपयोग

- कुल क्षेत्रफल : १०३ वर्ग कि.मि
- खेती योग्य जमिन : ६१.७६ वर्ग कि.मि.
- वन क्षेत्र : ३२.५४ वर्ग कि.मि.
- घाँसे/चरन क्षेत्र : ३.७ वर्ग कि.मि.
- झाडी क्षेत्र : ३.२७ वर्ग कि.मि.
- बाँझो क्षेत्र : ०.०३६ वर्ग कि.मि.
- बगैंचा : ०.६ वर्ग कि.मि.
- नदीरनाला तथा पोखरी : ०.३३ वर्ग कि.मि.
- अन्य (बगर तथा भिर क्षेत्र) : ०.८१ वर्ग कि.मि.

प्रमुख भाषा : नेपाली, तामाङ, नेवारी, मगर, गुरुङ्ग आदि ।

प्रमुख धर्म : हिन्दु, बौद्ध, मुस्लिम, क्रिश्चियन आदि ।

प्रमुख व्यवसाय : कृषि, पशुपालन, व्यापार आदि ।

मुख्य बाली : धान, मकै, गहुँ, आलु, भटमास, कोदो, दलहन, गहत, मस्याङ, मास, रहर, केरा, मेवा लगायत फलफूल आदि ।

प्रमुख बजार : तामाघाट, जिरोकिलो, तिनपिप्ले, लामिडाँडा, पाँचखाल पुरानो बजार, पलाञ्चोक भगवती, वालुवा, खाँवा बजार, नागदेवी भीमसेनस्थान आदि ।

प्रमुख जाती : ब्राह्मण, क्षेत्री, दनुवार, तामाङ्ग आदि ।

प्रमुख चाडपर्वहरू : दशैं, तिहार, तिज, ल्होसार आदि ।

मुख्य खोला : सुनकोशी नदि, झिगुखोला, चा खोला, बोक्से खोला, गुदुङ्ग खोला, डाँफे खोला आदि ।

तापक्रम :

- अधिकतम (औसत) : ३२ डिग्री सेल्सियस
- न्यूनतम (औसत) : ९ डिग्री सेल्सियस

वर्षा : ७ मि.मि. (न्यूनतम) देखि ३०५ मि.मि. (अधिकतम)

हावापानी : उष्ण मनसुनी

शिक्षा

- साक्षरता : ९३.९१%
- विद्यालय संख्या : ५०
- सामुदायिक विद्यालय : ३९
- संस्थागत विद्यालय : ११
- बाल विकास केन्द्र : २९